

KELETI BAZSARÓZSA

„**A** VÖLGYBE ÉRVE, BUJA KASZÁLÓKON HALADVA megpillantjuk a völgy végét, mely rögtön leköti figyelmünket vérpiros színezete következtében. Oda érve egy meglepő jelenség közepette találjuk föl magunkat, oly meglepő és szép, hogy a legszárazabb szemléltetőben is felkölti a képzeletet. A képzelet azt sugallta nekem, hogy épp oly különös, mint jótékony szeszélye vala Flóra istennőnek, a midőn e pusztaszerű egyhangúságban megnyitá bőségszárját s a völgy végére hinti a vad basarózsát...” Ekképpen számolt be Herman Ottó 1872-ben az erdélyi Mezőzáhon (Zau de Câmpie) tett kutatóútjáról. Itt virít minden év májusában a falu melletti Botta-völgyben az Erdélyi-mezőség egyik botanikai különlegessége, a keleti bazsarózsa (*Paeonia tenuifolia*). Ez a pompás vadvirág a nagy ornitológus-polihisztor idejében még egész völgyeket öltöztetett bíborba. Napjainkra egy mindössze 2,5 hektáros, szigorúan védett területen maradt fenn. Termőhelyét többször is fel akarták szántani, de egy lelkes helyi lakosnak sikerült ezt megakadályoznia. A lelkes természetvédő munkája nyomán az állomány jelentősen megnövekedett, de a védett terület ma már inkább virágoskertnek, mint holmi ősgyepnek néz ki. Nem volt ilyen „szerencsés” a Hosszúaszó (Valea Lungă) melletti állomány, melynek termőhelyén még az 1960-as években szőlőteraszokat alakítottak ki.

A keleti bazsarózsa igazi kontinentális sztyeppfaj, elterjedésének súlypontja a Fekete- és Kaszpi-tenger vidékére esik. A Kárpátok ívét délről megkerülve, a Kazán-szoroson át jutott a Kárpát-medence belső területeire, ahol csak néhány ponton fordul elő. Az Erdélyi-mezőségen kívül él még a Delibláti-homokpusztán, Újvidék közelében is. Meglepő módon azonban néhány éve előkerült egy kicsiny állománya a Szerencsi-dombságból is, Bekecs község határából. Egyes botanikusokban felmerült a kivadás lehetőségé, mivel ritkán kertekbe is ültetik növényünket. Ennek ellenére több érv is szól a keleti bazsarózsa őshonosságá mellett.

SZÖVEG: JAKAB GUSZTÁV–KEREKES ISTVÁN
KÉP: KERÉKES ISTVÁN

